



تسهیل دسترسی به سکوهای خارجی و ارتقای حکمرانی قانونمند

(مصوبه یک‌صد و چهارمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۰۴ و اصلاحات الحاقی مصوب یک‌صد و پنجمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۲۳)

مقدمه

سند «تسهیل دسترسی به سکوهای خارجی و ارتقای حکمرانی قانونمند» در راستای تکمیل سند «سیاست‌ها و اقدامات ساماندهی پیام‌رسان‌های اجتماعی» مصوب جلسات شماره ۳۶ تا ۴۰ و سند «بررسی راهکارهای افزایش میزان سهم ترافیک داخلی و مقابله با پالایش‌شکن‌ها» مصوب جلسه شماره ۹۶ شورای عالی فضای مجازی و با هدف تأمین نیاز مشروع و قانونی مردم در دسترسی به محتوا و خدمات در عین ارتقای حکمرانی قانونمند، در یک‌صد و چهارمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۴ به تصویب رسید و اصلاحیه آن در یک‌صد و پنجمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۲۳ تصویب شد.

ماده ۱- اصول حاکم

- ۱-۱- تقویت حکمرانی قانونمند بر فضای مجازی؛
- ۱-۲- افزایش سرمایه اجتماعی و رضایت مردم؛
- ۱-۳- عدم آسیب به سکوهای داخلی؛
- ۱-۴- تأمین امنیت روانی جامعه؛
- ۱-۵- رعایت الزامات امنیت ملی؛
- ۱-۶- حفظ استقلال و توسعه زیست‌بوم فضای مجازی کشور.

ماده ۲- سیاست‌ها

- ۲-۱- وحدت فرماندهی و ایجاد هماهنگی حداکثری بین دستگاه‌های اجرایی مرتبط با فضای مجازی؛
- ۲-۲- تسريع و تسهيل فرايندهای تقينی و سياست‌گذاری و اتخاذ تدابير لازم جهت ضمانت اجرای آن‌ها همگام با سرعت تحولات فناوری؛
- ۲-۳- توجه ویژه به تحقق شبکه ملی اطلاعات و تسريع در استقرار آن؛
- ۲-۴- به‌روزرسانی دانش فنی سایبری و به‌کارگیری جوانان نخبه و شرکت‌های دانش‌بنیان در حل مسائل؛
- ۲-۵- توانمندسازی و تقویت دستگاه‌های انتظامی، امنیتی و قضایی در حوزه اشراف و صیانت در فضای مجازی؛
- ۲-۶- تقویت ارتباطات بین‌الملل و توجه به ظرفیت نهادهای بین‌المللی؛
- ۲-۷- طراحی و راه‌اندازی جریان پایدار تولید محتوا؛
- ۲-۸- طراحی و تقویت روش‌های اقناع افکار عمومی و مقابله با اقدامات رسانه‌ای دشمن با هدف حفظ امنیت روانی جامعه؛
- ۲-۹- ایجاد، حمایت و تقویت سکوهای داخلی در عرصه‌های مختلف محتوایی و خدماتی؛
- ۲-۱۰- پاسخ به نیازها و ارتقای رضایت مردم از حکمرانی در فضای مجازی.

ماده ۳- برنامه اقدام

اقدامات مورد نیاز برای تسهیل دسترسی به سکوهای خارجی و ارتقای حکمرانی قانونمند در چهارچوب نگاشت نهادی طی چهار مرحله به شرح زیر انجام می شود:

۱-۳- مرحله اول

ردیف	اقدام	دستگاه اصلی	دستگاه همکار	سیاست
۱	بازگشایی گوگل پلی	شورای عالی فضای مجازی	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	بند ۱۰
۲	بازگشایی واتس اپ	شورای عالی فضای مجازی	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	بند ۱۰
۳	اختصاص زیرساخت به سکوهای محتوایی داخلی منتخب برای مدت ۳ ماه (به همراه اقدامات قانونی و ثبت سفارش برای مدت حداقل یک سال آینده)	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	-	بند ۹
۴	اعطای بسته حمایتی تبلیغات رسانه‌ای برای سکوهای محتوایی داخلی منتخب (به میزان پانصد میلیارد تومان)	سازمان صدا و سیما ج.ا.ا.	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	بند ۹
۵	ابلاغ سند «سیاست‌ها و الزامات تعرفه‌گذاری ترافیک شبکه و تسهیم در آمد محتوا» و مقدمات اجرایی سازی آن	مرکز ملی فضای مجازی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	کارورهای ارتباطی	بند ۷

۲-۳- مرحله دوم

ردیف	اقدام	دستگاه اصلی	دستگاه همکار	سیاست
۱	بازگشایی یوتیوب مبتنی بر حکمرانی قانونمند	-	-	بند ۱۰
۲	مشارکت و مذاکره با سکوهای خارجی با تأکید بر سکوهای جدید	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	-	بند ۶
۳	تصویب لایحه مقابله با اخبار جعلی در هیئت دولت و اقدام به بررسی دو فوریت آن در مجلس	هیئت وزیران، مجلس شورای اسلامی	-	بند ۸

 جمهوری اسلامی ایران
 شورای عالی فضای مجازی

ردیف	اقدام	دستگاه اصلی	دستگاه همکار	سیاست
۴	اجرائی سازی سند «سیاست ها و الزامات تعرفه گذاری ترافیک شبکه و تسهیم درآمد محتوا»	مرکز ملی فضای مجازی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	کارورهای ارتباطی	بند ۷
۵	ایجاد زیست بوم پایدار تولید محتوای مردمی در سکوها داخلی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان صدا و سیما ج.ا.ا.	سکوها داخلی، مرکز ملی فضای مجازی، سازمان برنامه و بودجه	بند ۷ و ۸
۶	سرمایه گذاری برای ایجاد و تقویت سکوها متنوع محتوایی و خدماتی (در نقاط خلأ که مشابه داخلی قوی وجود ندارد)	بخش خصوصی	معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری، مرکز ملی فضای مجازی	بند ۴ و ۹
۷	ارائه خدمات «نسخه نویسی الکترونیکی» و «پیامک تراکنش بانکی» و «بازوی ارتباطی دستگاه ها با ارباب رجوع» به صورت انحصاری در پیام رسان های داخلی منتخب	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، بانک مرکزی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	کلیه دستگاه های مرتبط	بند ۹
۸	تصویب ممنوعیت استفاده رسمی دستگاه ها ^۱ از سکوها خارجی و الزام به حضور در سکوها داخلی (غیر از مستثنیات کمیته تعیین مصادیق محتوای مجرمانه)	شورای عالی فضای مجازی	کلیه نهادها و دستگاه ها	بند ۹
۹	بازبینی و متناسب سازی برخورد با مصادیق محتوای مجرمانه در سکوها داخلی و خارجی	قوه قضائیه	ضابطان قضایی	بند ۲
۱۰	اختصاص زیرساخت های پردازشی و ذخیره سازی سکوها محتوایی منتخب داخلی به میزان مورد نیاز برای یک سال آینده	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	سازمان برنامه و بودجه	بند ۹
۱۱	اصلاح مدل اقتصادی کارورهای ارتباطی در جهت کاهش درآمد از ترافیک خارجی نسبت به ترافیک داخلی	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	کارورهای ارتباطی	بند ۳

^۱ دستگاه های ذیل ماده ۲۹ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

^۲ همان

۳-۳- مرحله سوم

ردیف	اقدام	دستگاه اصلی	دستگاه همکار	سیاست
۱	بازگشایی تلگرام بعد از مذاکره مشروط به پذیرش شروط مصوب کارگروه ماده ۴ این سند	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	-	بند ۱۰
۲	ارائه خدمات الکترونیکی مرتبط با «یارانه، کارت سوخت، پلیس، و قوه قضائیه» به صورت انحصاری در پیام رسان های داخلی منتخب	وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت نفت، فراجا، قوه قضائیه	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	بند ۹
۳	اعمال سیاست های تشویقی تعرفه ای برای مشترکان دارای مصرف منصفانه	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	کارورهای ارتباطی	بند ۳
۴	ارائه سرویس های جدید تحریم شکن	بخش خصوصی	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	بند ۳
۵	افزایش کیفیت دسترسی با مزیت بخشی فنی به سکوها محتوایی داخلی (سرعت، پایداری و تجربه کاربری)	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	سکوها داخلی	بند ۳
۶	تدوین و پیاده سازی طرح امنیت خانواده در فضای مجازی	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش، فراجا	بند ۸
۷	تدوین و پیگیری تصویب قانون مسئولیت سکوها	هیئت وزیران، مجلس شورای اسلامی	قوه قضائیه	بند ۲
۸	افزایش کیفیت شبکه، شفافیت ترافیک و کاهش خطای مثبت و منفی سامانه های پالایش	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	قوه قضائیه، سازمان برنامه و بودجه	بند ۳
۹	بازگشایی تلگرام مبتنی بر حکمرانی قانونمند در صورت عدم موفقیت مذاکرات	-	-	بند ۹ و ۱۰

۳-۴- مرحله چهارم

ردیف	اقدام	دستگاه اصلی	دستگاه همکار	سیاست
۱	بازگشایی سایر سکوها بعد از مذاکره و پذیرش شروط کارگروه ماده ۴ این سند	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	-	بند ۱۰

ردیف	اقدام	دستگاه اصلی	دستگاه همکار	سیاست
۲	تدوین لایحه جرم انگاری عرضه و فروش ابزارهای حاکمیت گریز و اقدام به بررسی دو فوریت آن در مجلس	هیئت وزیران، مجلس شورای اسلامی	قوه قضائیه	بند ۲
۳	ارتقای توان و مقابله مؤثر با ابزارهای پالایش شکن	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	قوه قضائیه	بند ۴
۴	تدوین و پیگیری تصویب قانون مالکیت فکری	هیئت وزیران، مجلس شورای اسلامی	قوه قضائیه	بند ۲
۵	جلوگیری از فرار مالیات بر درآمد حاصل از فعالیت اقتصادی و محتوایی در سکوهای خارجی	وزارت امور اقتصادی و دارایی	ضابطان قضایی	بند ۹
۶	تأمین دسترسی های ضروری و مقابله با تحریم در لایه زیرساخت	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، قوه قضائیه	-	بند ۴
۷	شدت عمل در برخورد با جرایم و تخلفات در سکوهای خارجی غیرمجاز	قوه قضائیه	ضابطان قضایی، کلیه دستگاه های مرتبط	بند ۵

ماده ۴- کارگروه راهبری

راهبری اقدامات از طریق کارگروهی با عضویت رییس مرکز ملی فضای مجازی (رییس کارگروه)، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات (دبیر کارگروه)، نماینده رییس مجلس شورای اسلامی، نماینده رییس قوه قضائیه، وزیر اطلاعات، نماینده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و دادستان کل کشور و دو تن از اعضای حقیقی صورت می گیرد:

وظایف کارگروه به شرح زیر است:

- ۱) بررسی و تأیید برنامه عملیاتی و زمان بندی ارائه شده توسط دبیر کارگروه (زمان بندی اولیه، ضمیمه سند است)؛
- ۲) بررسی برنامه های عملیاتی دستگاه متولی برای هر اقدام و تأیید آغاز فرایند اجرایی سازی اقدامات؛
- ۳) تعریف معیارها و شاخص های کلیدی هر اقدام؛
- ۴) اطمینان از انجام صحیح و کامل اقدامات هر مرحله و صدور مجوز برای ورود به مرحله بعد؛
- ۵) بازنگری و تغییر دستگاه اصلی و همکار در صورت عدم انجام وظایف؛
- ۶) بازنگری، بهنگام سازی و جابه جایی اقدامات بین مراحل در صورت نیاز؛
- ۷) ارائه گزارش های دوره ای به ریاست و اعضای محترم شورای عالی فضای مجازی درباره پیشرفت و مشکلات احتمالی؛
- ۸) تعیین فرآیند مذاکره و تأیید توافقات صورت گرفته بر اساس اصول ذکر شده در ماده ۱ این سند؛

- ۹) تعیین خطوط کلی رسانه‌ای، مدیریت افکار عمومی و راهبری اجرای پیوست رسانه‌ای طرح متناسب با مراحل چهارگانه؛
- ۱۰) هماهنگی‌های لازم بین دستگاه‌های مختلف رسانه‌ای و مسئولان، و اطمینان از یکپارچگی و هم‌افزایی در پیام‌ها و موضع‌گیری‌های رسانه‌ای.
- تبصره ۱: کارگروه راهبری می‌تواند هر زمان که تشخیص داد تخلف، نقص یا عدم توفیقی در اجرای مراحل وجود دارد، دستور بازگشت به مراحل یا اقدامات قبلی مندرج در ماده ۳ را صادر کند.
- تبصره ۲: دبیر کارگروه موظف است یک سامانه ارزیابی جامع طراحی و پیاده‌سازی کند که قابلیت رصد و تحلیل پیشرفت هریک از اقدامات و مراحل مختلف طرح را ارائه نماید.
- تبصره ۳: دبیر کارگروه موظف است مذاکره با سکوهای خارجی را بر اساس اصول و چارچوب‌های تعیین‌شده توسط کارگروه راهبری پیش برد و تمامی توافقات صورت گرفته در جلسات را به صورت دقیق گزارش نماید.
- تبصره ۴: تصمیمات کارگروه در چهارچوب وظایف مشخص شده در این ماده با رأی اکثریت اعضای کارگروه تصویب می‌شود. این مصوبات توسط رئیس کارگروه ابلاغ و برای تمامی دستگاه‌ها لازم‌الاجرا است.

ماده ۵- شاخص‌های نظارت و ارزیابی

- برای نظارت بر حسن اجرای اقدامات و رهگیری مسیر پیموده شده، شاخص‌های زیر تعیین و توسط مرکز ملی فضای مجازی به صورت مستمر و ماهیانه ارزیابی و به شورای عالی فضای مجازی ارائه خواهد شد.
- ۵-۱- نسبت متوسط ترافیک داخل به خارج (ابزار فنی)؛
- ۵-۲- میزان شفافیت ترافیک:
- ۵-۲-۱- میزان ترافیک ناشناس (ابزار فنی)؛
- ۵-۲-۲- میزان فراگیری استفاده از فیلترشکن (نظرسنجی).
- ۵-۳- میزان پذیرش عمومی سکو:
- ۵-۳-۱- متوسط ترافیک ماهانه سکوها (ابزار فنی)؛
- ۵-۳-۲- تعداد کاربران فعال روزانه (ابزار فنی)؛
- ۵-۳-۳- میزان استفاده و رضایت کاربران از شبکه‌های اجتماعی داخلی نسبت به خارجی (نظرسنجی)؛
- ۵-۳-۴- زمان ماندگاری و نرخ تعامل^۳ (ابزار فنی).
- ۵-۴- میزان جرائم و شکایات ثبت شده و به نتیجه رسیده مرتبط با فضای مجازی (گزارش پلیس فتا و دادستانی کل کشور)؛
- ۵-۵- میزان رضایت کاربران از سرعت و کیفیت دسترسی به اینترنت (ابزارهای فنی و نظرسنجی).

^۳ (Engagement)